

JANA
Z ARKU

Osoby a obsazení

Jana Panna Magdalena Kuntová
Jana Válečnice Ema Lovecká
Jana Mučednice Šimona Horynová
Dauphine Karel – Karel VII. Josef Kostka
Čarodějnice – Jolanda – Voják Gilles de Rais Sara Venclovská
Generál Jean de Dunois – Arcibiskup Radim Chyba
Voják Jean d'Aulon Jáchym Sůra
Voják La Hire – Biskup Pierre Cauchon Jiří Miroslav Valůšek
Serafin Markéta – Jean Beaupère Simona Peková
Serafin Kateřina – Jean de La Fontaine Marie Ludvíková
Serafin Michael Miloslav Maršálek
Serafin Gabriel – Jean d'Estivet Cyril Drozda
Angličan – Guillaume Manchon Miroslav Ukul Kumhala

Inscenační tým

Autorstvo Justina Grecová, Jana Vaverková a Jan Doležel
Režie a dramaturgie Jana Vaverková, Jan Doležel a Justina Grecová
Scéna Lucie Herzogová
Kostýmy Barbora Netopilová
Hudba Kristína Zubáková a Tomáš Urík
Pohybová spolupráce Linda Caridad Fernandez Saez
Designerka brýlí a šperků Markéta Masnicová

Poděkování

Markéta Staňková, Dorota Kostelná, Alica Grebáčová

Děkujeme za umožnění natáčení traileru v lokalitách:
Hiporehabilitace Jupiter v Řevnicích, Kostel svatého
Václava v Dolním Čepí a FaVU Brno.

Premiéra 21.11.2025

Stoletá válka

Konflikt mezi Anglií a Francií v letech 1337–1453. Přestože její název napovídá, že se vlekla přes sto let, netrvala nepřetržitě, ale střídala se v ní období bojů a příměří, což bývá pro středověké války typické. Bývá členěna do tří fází – v poslední z nich do ní vstoupila Jana z Arku, jejíž činy přispěly k jejímu ukončení.

Nepatřím žádnému pohlaví

V době, kdy se Jana narodila (6. ledna 1412), dvě století rostoucích společenských nepokojů vedla k dalšímu zpřísnění usměrňujících pravidel – nikdy předtím ani potom netrvala Evropa na tak pevné a viditelné klasifikaci svých obyvatel. [...] V tomto kontextu Jana, jejíž šaty podle názoru soudců odhalovaly „její zatvrzelost, tvrdohlavé trvání na zlu, touhu po milodarech, neposlušnost vůči církvi a její opovrhování svátostí“, odmítala uznávat ten nejzákladnější a nejzásadnější rozdíl, totiž rozdíl mezi mužem a ženou. Jak pravil anonymní člen pařížské univerzity: „Pokud by žena mohla beztestně nosit podle libosti mužské šaty, ženy by měly neomezeně mnoho příležitostí oddávat se smilstvu a praktikovat mužské činnosti, které jsou jim právem zakázány podle doktríny [...] například kázat, vyučovat, nosit zbraně, dávat rozhřešení, exkomunikovat.“

Kathryn Harrison: Jana z Arku – Proměněný život
(Z originálu Joan of Arc: A Life Transfigured přeložila
Ludmila Dudáková) Praha: Práh, 2016.

Kolektivní sen

Tak neuvěřitelný jako život Jany z Arku byl jen život jednoho dalšího člověka, který také slyšel hlas Boží: Ježíše Nazaretského. [...] Mark Twain napsal, že Jana vedla „ten nejpozoruhodnější život, jaký kdy kdo na tomto světě vedl, s výjimkou Jediného“. Její narození bylo předpovězeno: panenská válečnice povstane, aby zachránila svůj lid. [...] Její skutky jí vydobýly věrnost desítek tisíc užaslých obdivovatelů i nepřátelství stejného počtu zavilých nepřátel. [...] Několik Janiných vzdělaných současníků mohlo snad chápat ideu spásy z rukou Panny z Lotrinské marky jako společnou modlit-

bu – spíš jako přání záchrany než jako proctví. Většina lidí nejspíš tuto ideu převzala jako danou, někteří jí uvěřili, jiní ji zavrhlí. [...] Jako samozvaný zástupce Boží vůle se Jana z Arku nestala ani tak nesmrtelnou, ale spíše vstoupila do kolektivní představivosti jako živoucí mýtus.

Kathryn Harrison: Jana z Arku – Proměněný život
(Z originálu Joan of Arc: A Life Transfigured přeložila
Ludmila Dudáková) Praha: Práh, 2016.

Jolanda Aragonská

Byla titulární královnou neapolskou, hraběnkou z Provence a vévodkyní z Anjou. Studovala politické intriky a manipulace – tehdejší mezinárodní vztahy – a došla k závěru, že k tomu, aby vládla království, nepotřebuje nezbytně korunu, ale spíš poddajného krále. Její dceři Marii bylo pouze deset let, když byla zaslíbena dvanáctiletému dauphinu Karlovi.

Dauphin Karel

Byl synem krále Karla VI. a Isabely Bavorské, která ovšem zpochybnila jeho právo na trůn a přidala se na stranu Angličanů. Roku 1429 získal dauphin to, co mu právoplatně patřilo, a byl korunován jako král Karel VII. v katedrále v Remeši.

Samson

Biblická postava ze Starého zákona. Samsonova nadlidská síla byla darem od Boha a skrývala se v jeho dlouhých, nikdy nestříhaných vlasech. V mládí přemohl a zabil Iva, ze kterého posléze vytékal med a létal kolem něj hmyz.

Serafini

Jak ukazují záznamy z procesu, čím déle a náležitěji Janu nutili, aby popsala nepopsatelné, tím víc detailů nacházela pro vystižení návštěvy, kterou chápala jako andělskou, protože jí přinášela zprávu od Boha. Starozákonní výraz pro anděla, mal'āk 'Ēlōhīm, znamená „posel Boží“. Snad se jediný hlas doprovázený velkým světlem postupně vyvinul v několik

hlasů, které Jana dokázala od sebe navzájem rozeznat, a ty pak vyvolaly představu bytosti s korunovanými hlavami a těly, jež mohla vidět, dotknout se jich, a dokonce je i cítit. Množství detailů a ostrost pohledu vzrůstají s každým dalším setkáním.

Kathryn Harrison: Jana z Arku – Proměněný život
(Z originálu Joan of Arc: A Life Transfigured přeložila
Ludmila Dudáková) Praha: Práh, 2016.

Jana Válečnice – Charli XCX

Britská zpěvačka (*1992), jejíž album *Brat* se stalo v roce 2024 jednou z nejvýraznějších událostí popkultury včetně virálního šíření neonově zeleného coveru alba na sociálních sítích. Mezi známé songy patří například *Party 4 you*, *360* nebo *Sympathy is a knife*.

Brat znamená spratek nebo fakan, je to oslava všeho upřímného, bezprostředního, drzého, ale i špinavého, trapného a nedokonalého. Je to neustálé kolísání mezi narcistním sebevědomím a hlubokou nejistotou. „Je v pořádku si přiznat, že mi prostě jenom závidíš,“ říká ve skladbě Von Dutch zpěvačka, která jen o pár skladeb předtím popisovala, že sama cítí závist tak šířavou, až přemýšlí nad tím, že si koupí střelnou zbraň a zastřelí se.

Hamplová, Kristina. (24. 8. 2024). Nejlepší léto na to být mizernou ženou. Co nás učí hity Charli XCX nebo Chappell Roan? Deník Alarm.

Světlina a houština

Světlina a Houština jsou pojmy německého filosofa, klíčového představitele fenomenologie Martina Heideggera (*1889 †1976). Jeho textům je vlastní básnický jazyk plný novotvarů.

Všechny věci se nacházejí v otevřenosti, v jakémsi otevřeném poli, které Heidegger metaforicky pojmenoval světlina (Lichtung). Aby se nám věci mohly ukázat jasně (v jasů), musí se nacházet v otevřeném poli-světlině, které se nechá tímto jasně tu a tam prosvětlit, projasnit. Opakem světliny je potom houština (Dickung), jakýsi temný hvozd. Kdyby se svět nacházel v této houštině, nepoznávali bychom

jej. Heidegger se tedy vlastně ptá na otázku, jak to, že svět je poznatelný. Odpovědí je potom to, že se svět nachází nikoliv v houštině, ale v otevřeném volném poli, tedy ve světlině. Tedy světlina je základní podmínkou možnosti poznání a poznatelnosti světa.

Antonín Dolák: Heideggerova metoda a světlina bytí.
Brno: Studia philosophica, 2009.

Stání ve světlině bytí nazývám ek-sistencí člověka. Tento druh bytí je vlastní pouze člověku. Takto chápáná ek-sistence není pouze základem možnosti rozumu, ratio, nýbrž tím, v čem uchovává bytnost člověka původ svého určení.

Martin Heidegger: O humanismu (Z originálu Über den Humanismus [1947] přeložil Petr Kurka) Rychnov nad Kněžnou: Ježek, 2000.

Jana Mučednice – Billie Eilish

Americká zpěvačka (*2001), mezi jejíž klíčové hity patří *Bad Guy*, *when party's over* nebo *TV*. Je také autorkou písně *What Was I Made For?*, která byla součástí soundtracku filmu *Barbie* (2024).

Billie Eilish se stala vůbec prvním interpretem narozeným v 21. století, jemuž se povedlo vybojovat číslo jedna v hitparádách. V písni *Bad Guy* se zpěvačka vysmívá toxické maskulinitě a převrací stereotyp silného muže a slabé ženy, když do pulzujícího industriálního beatu odříkává: „Ten zlej týpek jsem já.“ (...) Debutové album *When We All Fall Asleep, Where Do We Go?* (...) plné tiživých, ale občas také jemně ironických písní o zmatku dospívajících a depresích natočila Eilish jen se svým starším bratrem Finneasem zcela mimo soukolí hitmakerských továren a místo pečlivě budovaného marketingu jí k proslavení stačil jen Soundcloud a Instagram.

Karel Veselý, Miloš Hroch: Všechny kočky jsou šedé –
Hudba úzkosti. Praha: Paseka, 2020.

Pierre Cauchon

Pierre Cauchon byl biskupem z Beauvais a hlavním soudcem inkvizičního procesu

s Janou z Arku. Inkvizice probíhala v Rouenu a trvala od 9. ledna 1431 do 29. května 1431, tedy déle než čtyři měsíce. V průběhu tohoto období byla Jana vyslýchána a mučena. 30. května 1431 byla upálena na hranici. Cauchon úzce spolupracoval s Angličany, kteří celý proces financovali a učinil tak inkvizici silně politizovaným aktem. Cauchonovým primárním záměrem bylo označit Janu za kacířku, sesadit Karla VII. z trůnu a na základě toho získat lepší postavení v církvi a upevnit svou moc a slávu.

Jana Panna – Lana Del Rey

Kalifornská zpěvačka (*1985), mezi jejíž klíčové hity patří *Summertime Sadness*, *Blue Jeans* nebo *Venice Bitch*.

Lana Del Rey popové žebříčky infikovala nakažlivou melancholií namíchanou z retro aranží a narkotických hiphopových beatů. Stylizace do holky z retro plakátu byla pro kritiky a celou nezávislou scénu nejprve poněkud kontroverzní, s každou další deskou však získávala další a další pochybovače na svou stranu. Za jejím smutkem se skrývalo vědomí nemožnosti naplnit obraz šťastného života, který nám vnucují média či reklama. Nikdy sice nezpívá o politice a těžko by ji někdo kvůli jejímu staromilectví považoval za feministku, přesto její písně nepřímou vypráví o krachu amerického snu a nadějích žen na změnu ve světě ovládaném muži.

Karel Veselý, Miloš Hroch: Všechny kočky jsou šedé –
Hudba úzkostí. Praha: Paseka, 2020.

Čarodějnice

Víra v čarodějnice je nepochybně stará jako lidstvo samo, nalézáme ji ve všech historických kulturách. Logickým důsledkem této víry potom byly pokusy sebe a společnost před těmito údajně škodlivými lidskými bytostmi chránit. To se zpravidla dělo jejich fyzickou likvidací. Tak docházelo v různých epochách dějin k vlnám pronásledování čarodějnic. V každé společnosti vždy existovali lidé, kteří věřili (a věří), že existují osoby, jež mohou bez pomoci jakýchkoli přirozených prostředků

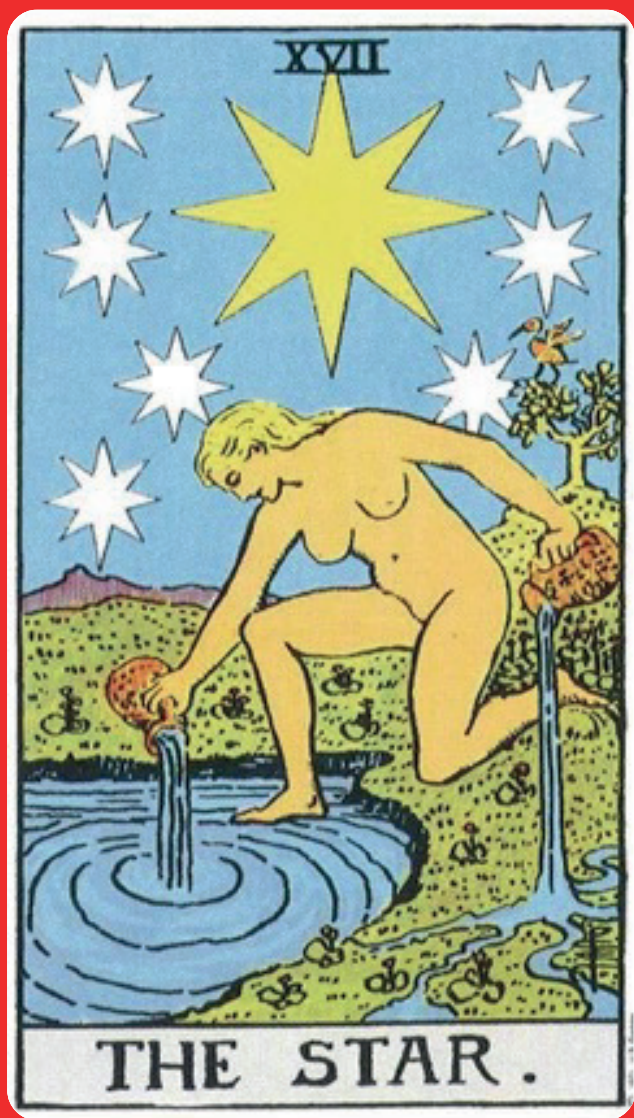
působit na člověka určitým vlivem, který je tak možné nepochybně označit za nadpřirozený. Tento vliv může být kladný, pomáhající (léčitelé, provozovatelé „bílé“ magie), nebo záporný, škodlivý (čarodějnice, provozovatelé „černé“ magie).

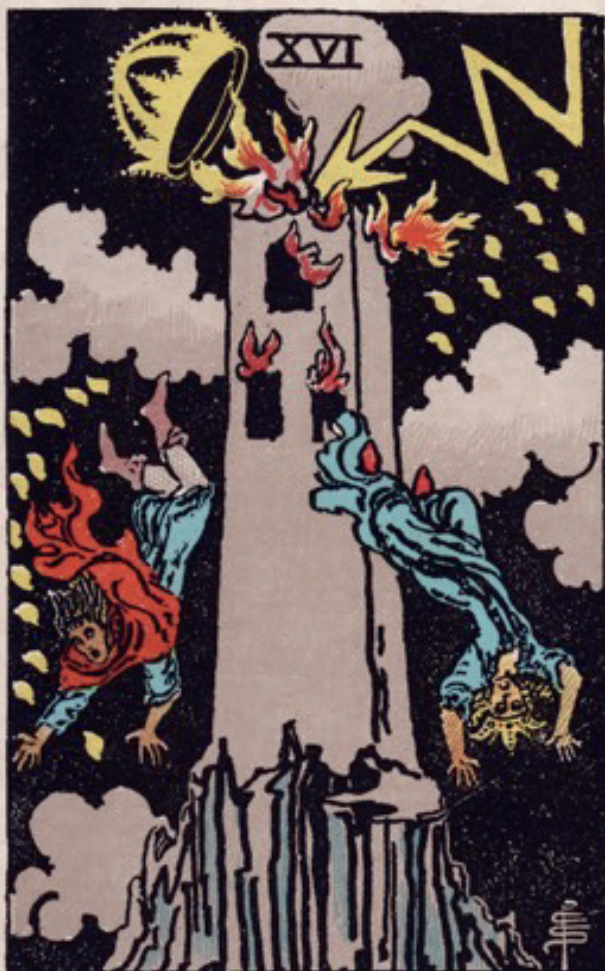
Pavel Karel Mráček: Upalování čarodějnic a inkvizice – mýtus nebo skutečnost. Olomouc: Matice Cyrilometodějská s.r.o., 2005.

Tarot

Tarot je soubor 78 karet používaný k věštění, sebereflexi a duchovnímu rozvoji. Vykládání tarotu je v současnosti vyhledávanou praxí k nacházení víry a sebepoznání. V inscenaci Jana z Arku má každá z postav přiřazenou jednu tarotovou kartu, z níž vychází i její vizuální interpretace.

*Citované texty jsou redakčně
kráceny a upravovány.

THE TOWER.

Hvězda (Jana Panna)

Hvězda je naděje a moudrost.

Hvězda je úspěch.

Hvězda je čistota.

Věž (Jana Mučednice)

Věž je ztráta iluzí.

Věž je poznání.

Věž je vyjití z chladných a nepřístupných hradeb.

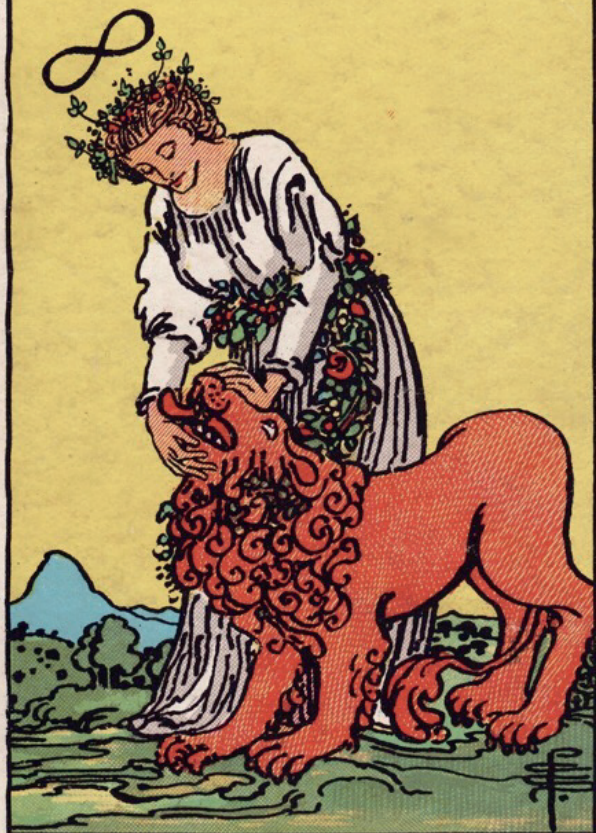
Síla (Jana Válečnice)

Síla je odvaha a vášeň.

Síla je upozornění na významnou proměnu.

Síla je výbušný temperament.

VIII

STRENGTH.

Herecký soubor

Cyril Drozda, Šimona Horynová, Radim Chyba,
Josef Kostka, Magdalena Kuntová, Ema Lovecká,
Marie Ludvíková, Miloslav Maršálek,
Simona Peková, Jáchym Sůra, Jiří Miroslav Valůšek
a Sara Venclovská

Tajemnice Ivona Solčániová

Marketing a PR Tereza Turzíková

Administrativa, finanční produkční Anna Smržová

Vedoucí Klubu mladých diváků Brno Tereza Chvátalová

Uvaděči, hasiči Anna Holčíková

Pokladní, vstupenky Jana Mlatečková

Pokladní Tereza Roháčová

Online marketing Lenka Horňáková

Inspice Tereza Švandová, Vendula Možnarová a Miroslav Ukul Kumhala

Mistři světla Anna Juráková, Martin Planka a Vojtěch Šoula

Mistři zvuku David Fadinger, Pavel Boika a Richard Ladislav

Koordinátor stavby a výroby Petr Ondrůj

Předák jevištní techniky Roman Švanda

Stavba Adam Krutiš, Michal Matoušek, Patrik Nezbeda a Mikuláš Utinek

Garderoba Kateřina Kumhalová a Sofia Plaskonisová

Rekvizity Eva Sparlingová a Marie Jadrná

Správa budovy Mikuláš Francán

Údržba prostor Oksana Bodak a Valentyna Mohish

Grafický design a sazba Anna Vašíčková a Filip Sajler

Foto a AV Hana Kubrichtová a David Stejskal

**Centrum experimentálního
divadla, p.o.**

Zelný trh 294/9, 602 00 Brno

Ředitel Jan Búrik

ced-brno.cz

Chceš mít zapalovač jako Jean
D'Aulon? Najdeš ho na pokladně!

HaDivadlo

Scéna Centra experimentálního
divadla, p.o.

Alfa pasáž, Poštovská 8d, 602 00 Brno

Kolektivní umělecké vedení Justina
Grecová, Jana Vavřková, Jan Doležel
Intendantka Anna Stránská

hdivadlo.cz

ced **B | R | N | O**

jihomoravský kraj

Statutární město Brno finančně podporuje Centrum experimentálního divadla,
příspěvkovou organizaci. Projekty vznikají za finanční podpory Jihomoravského kraje.
Inscenace se uskutečňují za finanční podpory MK ČR.